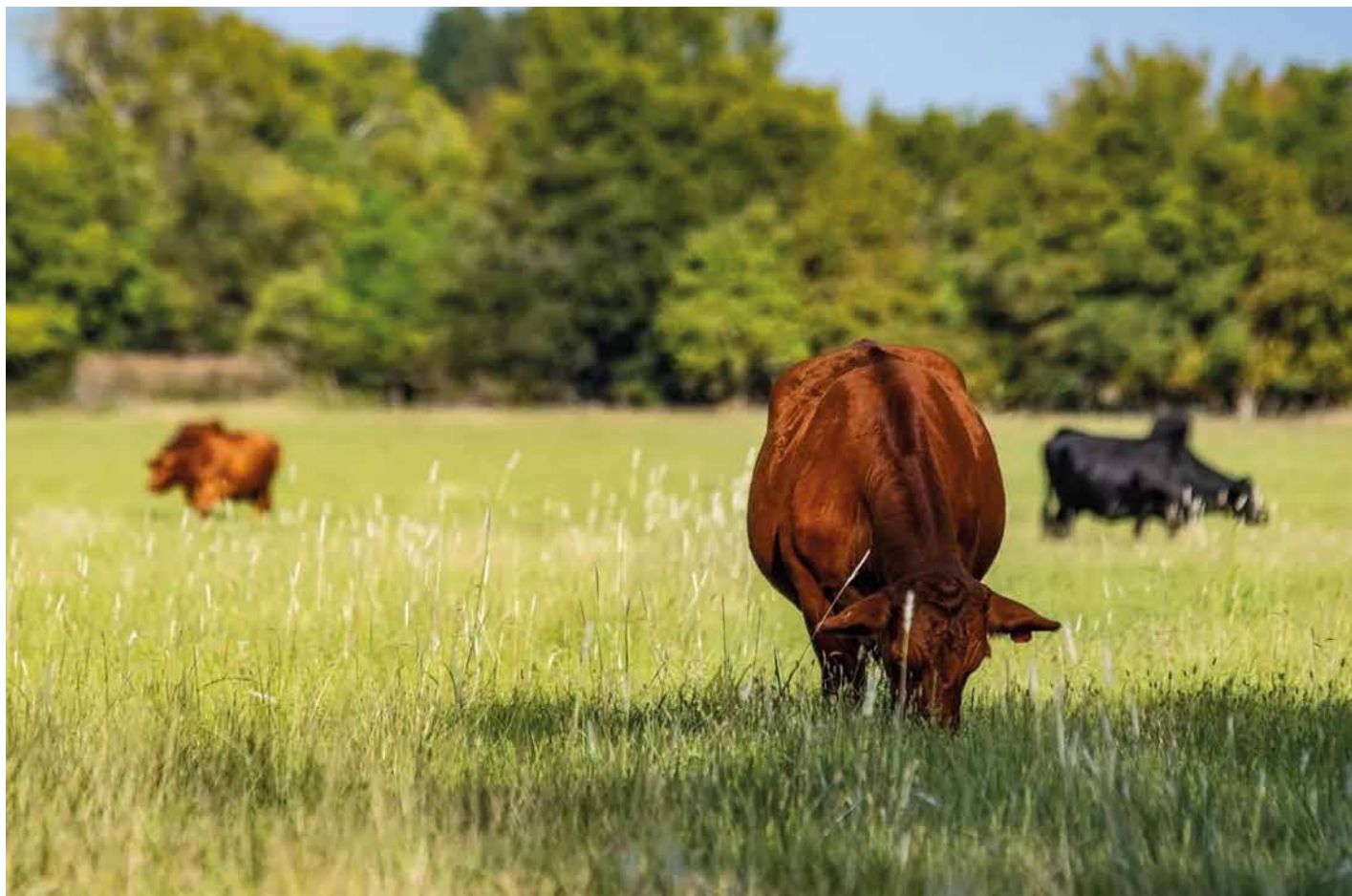

HÚSMARHAÁLLOMÁNYOK ásványianyag-ellátásának vizsgálata

Június 3-tól lehet pályázni húsmarhák állatjóléti támogatására. *A választható feltételek között szerepel az ásványianyag-kiegészítés.* Ehhez évente legalább egyszer be kell vizsgáltatni az etetett takarmányt, továbbá legalább ötévente egyszer a legelők talajvizsgálatát is el kell végezni. A vizsgálatokat referenciával rendelkező laborral kell végeztetni.

Jó minőségű, biztonságos élelmiszer-alapanyagot gazdaságosan és fenntartható módon termelni csak egészséges állatállománnyal lehet. A húshasznú állományok (anyatehén és hízómarha) optimális szaporodási és termelési eredményeinek, valamint a megfelelő állatjólét eléréséhez elengedhetetlen a jó takarmányozási gyakorlat megvalósítása, amely többek között magába foglalja az állatok megfelelő ásványianyag-ellátását is.

ALAPVETŐ ÁSVÁNYI ANYAGOK

A húshasznú szarvasmarháknál legalább 17 esszenciális ásványi anyagról tudunk, és azonfelül számos azon elemek száma, amelyek esszenciálisak valamely állatfajban, de a húsmarhák esetében nem rendelkezünk róla elegendő bizonyítékkal. A makroelemek közül a Ca, P, K, Na, Mg, Cl és a S, a mikroelemek csoportjából a Cr, Co, Cu, Zn, Se, Mo, Ni, Fe, I és a Mn biológiai szerepe kulcsfontosságú. A felsorolt ásványi anyagok

többsége nem csupán esszenciális, de egyben toxikus is lehet. Ezért a takarmányozás tervezésekor és a fejadag számítása során, nem elégséges a korcsoportra, hasznosítási típusra, vemhességi és laktációs állapotra vonatkozó szükségleti értékek ismerete, hanem az adott elem maximálisan tolerálható mennyiségét is figyelembe kell venni. Az említett takarmányozási alapadatok a vonatkozó szakirodalmi forrásokban elérhetőek (pl. Nutrient Requirements of Beef Cattle, National Research Council, 1996. Washington, D.C.: National Academy of Sciences).

TALAJ HATÁSA

A szükségleti és toxikus értékek mellett az okszerű, az állatok biológiai igényeit és jólétét figyelembe vevő ásványianyag-ellátás másik lényeges eleme az etetett takarmányok ásványianyag-tartalmának ismerete. A takarmányok elemtartalmát számos tényező befolyásolja, amelyek közül meghatározó jelentőséggel bírnak a termőtalaj adottságai (talaj típusa, pH-ja, vízellátottsága, elemtartalma és azok interakciói stb.). A talajban lévő és ezáltal a takarmánynövények által felvehető ásványi elemek mennyisége célzott talajerő-utánpótlással befolyásolható, amelynek alapja a talajok elemtartalmának laboratóriumban történő meghatározása. A takarmánynövényeink elemtartalma Magyarország különböző tájegységein, adott növényfajon vagy takarmányféleségen belül is, akár évenként tekintve jelentős eltéréseket mutathat.

SAJÁT VIZSGÁLATOK JELENTŐSÉGE

Példaként megemlíthetjük, hogy míg Magyarország talajainak mintegy 20%-a szelénhiányosnak tekinthető, addig az ország egyes régióiban a talajadottságoknak köszönhetően (alkalikus pH-jú talajok) a növényzet akár toxikus mennyiségben is tartalmazhat szelént. E tényből következik, hogy a napi takarmányadag számolása, valamint az ásványi kiegészítők alkalmazása során nem elegendő a szakirodalmi adatokra támaszkodni, hanem rendelkezni kell a gazdálkodó saját takarmányaira vonatkozó vizsgálati eredményeivel is.

**Az ásványi-
anyag-ellátottsági
vizsgálatnál az
állomány 3-5 szá-
zalékának mintá-
zása számít rep-
rezentatívnak.**

ványianyag-ellátottságának nyomomonkövetése. A monitoringvizsgálatok eredményeképpen felderíthetők az egyes rejtett hiányállapotok vagy éppen a túlzott, esetleg toxikus mértékű ellátottság.

zása során nem elegendő a szakirodalmi adatokra támaszkodni, hanem rendelkezni kell a gazdálkodó saját takarmányaira vonatkozó vizsgálati eredményeivel is.

AZ ÁLLOMÁNYOK FOLYAMATOS VIZSGÁLATA AJÁNLOTT

Az optimális ásványianyag-ellátás harmadik lényeges pillére az állományok

Az ellenőrzés során az állatokból nyert biológiai mintákból (vér, szőr stb.) reprezentatív módon történik a laboratóriumi vizsgálat. A pillanatnyi ásványianyag-ellátottság vizsgálatára inkább a vér-, míg a hosszabb távú (2-3 hónapos) ellátottság ellenőrzésére a szőrvizsgálat az alkalmasabb. A vizsgálatoktól reprezentatív és megbízható eredményt akkor várhatunk, ha megfelelő mintaelemszám mellett szakszerű mintavételi és mintakezelési eljárást követünk. Általános irányelvként elmondható, hogy a vizsgálandó állomány, ill. célcsoport (pl. hízóbikák, termékenyítés alatt lévő tehenek, tenyészbikák, vemhes tehenek stb.), mintegy 3-5%-ára kiterjedően, klinikailag egészséges állatokat kell a mintavételre kijelölni. Vérvizsgálat esetében lehetőleg a takarmányfelvétel kezdetét követő 3-5 óra közötti időszak javasolható a mintavételre. Szőrvizsgálat esetén a mintavételi időszaknak nincs jelentősége. A vérvizsgálathoz alvadásában heparinnal gátolt minta szükséges, a meghatározatni kívánt elemek számától függően kb. 10-20 ml mennyiségben. A szőrvizsgálathoz a mellkas oldalán fizikailag megtisztított (lekefélt) területről kell egy maréknyi mintát laboratóriumba küldeni.

**Az Állatorvostudományi
Egyetem Állomány-egészségtani
Tanszékének laboratóriumában
minden szükséges eszköz és szak-
tudás rendelkezésre áll az ásványi-
anyag-ellátottság bevizsgálására.**

TAPASZTALT, FELKÉSZÜLT LABORHÁTTÉR

Az Állatorvostudományi Egyetem Állathigiéniai, Állomány-egészségtani Tanszék és Mobilklinika több évtizedes tapasztalattal rendelkezik a szarvasmarhák tartás-takarmányozás hibáira visszavezethető szubklinikai anyagforgalmi zavarainak és hiánybetegségeinek állománydiagnosztikájában. Az említett rendellenességek hátrányosan befolyásolják a szarvasmarhák termelési mutatóit, szaporodási teljesítményét és egészségét. Évente 1500-2000 biológiai minta elemzését végezzük el. A komplex vizsgálatok részeként a diagnózison túlmenően javaslatokat fogalmazunk meg a feltárt hiányosságok megszüntetésére és megelőzésére vonatkozóan. Ugyancsak korszerű, nagy érzékenységsű atomspektroszkópiás elem analitikai műszer-együttes és jelentős gyakorlati tapasztalat áll rendelkezésre a takarmányok makro- és mikroelem-tartalmának meghatározására. Évente kb. 1500-2000 takarmányminta elemzését végezzük el, és lehetőség van talajvizsgálatok elvégzésére is.

